

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Stăinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698**Cu acest număr încheem anul 1906.**

Tabla de materii, analitică, alfabetică și pe articole s'a pus în lucrare și va forma un volum de 7—8 coale tipar. **Prețul** cu care se va pune în vânzare abonaților «Curierului Judiciar» este de 5 lei. Nu se va expedia de cât acelora cari o vor cere și înainta costul.

S U M A R

C. C. Ștefănescu, necrolog de d-l *Remus C. Benișache*.
Asupra statisticei criminale (încercare de sociologie criminală) de d-l *A. Ștefănescu-Galați*.

Moartea lui C. C. Ștefănescu, discursurile rostite de d-nii:
Prim-Președinte Ch. Pherekyde, *Procuror general Ciru Oeconomu* și *Petre Borș*.

Trib. și Curtea de apel din Gand, *Substituție fideicomisară*. cu o notă.

C. C. ȘTEFĂNESCU

Alaltă-eri 18 curent, nemiloasa moarte a curmat firul vieții unuia dintre cei mai valoroși și destoinici membri ai înaltei magistraturii.

Vestea fulgerătoare a acestui trist eveniment, a îndurerat și impresionat adânc întreaga lume juridică, în special. În adevăr, **C. C. Ștefănescu**, a fost podoaba magistraturii române.

S'a stins una din acele mărețe figuri, care a ilustrat Curtea de casație timp de un sfert de veac, și care a făcut fală și onoare magistraturii române timp de peste 40 de ani!

Integritatea și independența caracterului său, spiritul său de dreptate și imparțialitate, dorința de care era animat de a vedea întot-d'a-una triumfând dreptatea, bunul său simț juridic extra-ordinar și agerimea de minte, vastele și aprofundatele sale cunoștințe juridice, răbdarea neîntrecută ce punea în descoperirea adevărului și în distribuirea justiției, sentimentul și religiunea datoriei desvoltate în cel mai înalt grad, bunătatea și blândețea inimei sale, caracterul său afabil și prietenos, cum și camaraderia perfectă față de colegii săi etc., sunt principalele calități ce caracterizau pe acest eminent bărbat și făceau dintr'ênsul un desăvârșit magistrat. Dênsul mai avea și calitățile unui excelent administrator, dovedind aceasta mai ales în timpul cât a funcționat ca Președinte.

Sclav al datoriei *prin excelență*, se poate ca tocmai din această cauză să fi căzut victimă a crudei boale (pneumonia) ce i-a curmat zilele, căci a ținut să vie bolnav la Curte, agravându-și prima răceală ce contractase.

Rare ori se întâmplă ca toate aceste calități morale, intelectuale și sufletești să cumuleze pe capul unei singure persoane!

Ei bine, aceste nu sunt de cât principalele calități și merite ce întrupa această ilustră personalitate, care azi nu mai există de cât în amintirea acelora ce l'au cunoscut și iubit.

Timp de un pătrar de veac, acest distins și talentat juriconsult a contribuit, prin luminatul său concurs, la deslegarea celor mai grele și spinoase probleme juridice ce s'a'au ivit dinaintea Curții de casație. Scrierile sale juridice și deciziile redactate de d'nsul constituiesc niște adevărate capo-d'opere, și pot servi ca exemple de logică strânsă, îmbrăcată într'un stil ales.

Maestru perfect în deslegarea celor mai complicate și delicate chestiuni de drept, ilustrul juriconsult, ajutat de puternica sa perspicacitate juridică și de îndelungata sa experiență, găsea numai de cât soluțiunea cea mai dreaptă și mai echitabilă în raport cu legea, în procesele ce i se înfățișau, întocmai după cum un eminent medic ar stabili, la prima vedere, diagnoza celei mai ascunse boale.

Falnicul stejar a fost doborât înainte de vreme, pe când era încă verde și plin de vigoare și vioiciune (de și împlinise 66 de ani), și când devenise un factor indispensabil Curții de casație și era menit să aducă încă, până la sfârșitul strălucitei sale cariere, foloase neprețuite și servicii reale acestei Inalte Instituțiuni. A murit tocmai când trebuia să trăiască!

Amintirea Președintelui de la Curtea de casație **C. C. Ștefănescu**, va rămâne neștersă în inimile acelor ce l'a'au cunoscut și apreciat. Magistratura perde un colaborator neîntrecut, colegii un camarad fără pereche, ear societatea și familia un prea iubit membru al lor.

Cu inima rănită de durere, deplângem perderea ireparabilă a acestui fruntaș între fruntașii magistraturei, depunând o lacrimă pe mormântul mult regretatului și neuitatului președinte Ștefănescu.

Remus C. Benișache

ASUPRA STATISTICEI CRIMINALE

(INCERCARE DE SOCIOLOGIE CRIMINALA)

Știința socială în concepția ei actuală are ca țel găsierea și sistematizarea legilor cari guvernă fenomenele sociale.

Mijlocul cel mai la îndemână pentru ajungerea acestui țel este observarea fenomenelor sociale, sub diferitele aspecte sub care se prezintă, numărarea și orânduirea lor într'o ordine după anumite principii.

Această operațiune însă, constituie obiectul unei separate științe, cu o mare dezvoltare, e vorba de știința statistică.

«Statistica, spune d. Fernand Faure, profesorul de statistică de la Universitatea din Paris (1) este numărarea metodică a faptelor, a indivizilor sau a lucrurilor cari pot fi socotite și coordonarea cifrelor obținute», adăogând imediat că «prin coordonare se înțelege apropierea, compararea, combinarea, orânduirea cifrelor sub formă de tablouri sau de grafice, în chipul de a ușura întrebuințarea în scopurile științifice sau practice, la cari pot servi».

De unde în 1785, Sinclair atribuia Statisticii țelul de a «constata suma de fericire de care se bucură o populațiune și mijloacele de a o mări», Playfair și Balbi (1801) că se ocupă numai de «materia politică» a statului, Dufau în 1840 că «statistica deduce din termenii numericii analogii legile succesiunii *faptelor sociale*» (2); iar Moreau de Jonnés (1847) că «statistica este știința faptelor sociale exprimate în termenii numericii» și Levasseur în 1889) că «statistica este studiul numeric al faptelor sociale» (3); profesorul Fern. Faure (4) extinde domeniul statisticei la *tot ceea-ce se poate socoti*. Toate ființele vii, toate lucrurile neînsuflețite, toate fenomenele sau cum mai bine clarifică d. Faure «ori-ce manifestare a existenței sau activității lucrurilor și a ființelor» pot forma obiectul statisticei.

În 1903, încă, Direcția răspânditei publicațiunii «Revue générale des sciences pures et appliquées» se întreabă în No. de la 15 Septembrie 1903 (5) «dacă s'a făcut o statistică de istorie naturală, dacă savanții au evaluat numărul animalelor și

(1) Fernand Faure. Elements de Statistique (Résumé du Cours fait a la Faculté de droit de Paris 1904—905). Paris, 1906. pag. 27.

(2) Levasseur E. La population française. Histoire de la population avant 1789 et Démographie de la France au XIX siècle avec une introduction sur la Statistique. Paris, 1889 pag. 2.

(3) Levasseur E., op., cit. pag. 7.

(4) Op. cit., pag. 30.

(5) Pag. 892.

plantelor actualmente cunoscute, repartitiunea lor in diferitele chipuri de a trai: terestre, acvatice si aeriene, repartitia lor pe spețe, pe continente, planisfere, pe zone» și in No. din 30 Noembrie același an se publică un răspuns al d-lui Louis Germain coprinzând o statistică a moluștelor⁽⁶⁾.

Dar apoi numeroasele aplicațiuni ale statisticeii in cercetările astronomice și meteorologice, tabelele statistice mineralogice, geologice sunt atâtea și atâtea temeiuri in a sprijini mai mult aserțiunea, că tot ce se poate socoti poate fi obiectul statisticeii.

Totuși, statistica se manifestă in adevăratul ei rol științific, in timpul din urmă, mai cu deosebire, in observarea fenomenelor sociale.

După gruparea fenomenelor sociale in cinci științe și anume: Sociologia propriu zisă, având a privi și studia fenomenele sociale in generalitatea lor, știința morală, știința dreptului, știința politică și știința economică, ar urma să avem aceste cinci feluri de statistici: Statistica socială, morală, judiciară, politică și economică.

Dar aceste grupări generale fiind prea întinse și punctele de privire din care pot fi observate fenomenele sociale fiind destul de numeroase, s'au produs diferite subdiviziuni in lăuntrul acestor cinci mari ramuri a statisticeii și ast-fel zilnic și nu de mult au început și la noi, a se publica felurite statistici: statisticeii agricole, statisticeii comerciale, statisticeii financiare, comerțul exterior, comerțul interior, situația tesaurului public, statistica profesiunilor, statistica învățământului in diferitele sale grade, statistica judiciară și multe altele.

Acum in urmă s'a imprimat de către direcția generală a inchisorilor o statistică a inchisorilor.

Cu ocaziunea aparițiunei acestei publicațiuni, mă voi opri a insista puțin, asupra *statisticeii criminale*, căutând a vedea care e lumina pe care ne-o aduce publicarea acestei statisticeii, in chestiunea criminalității in România.

Statistica astă-zî nu e numai o necesitate științifică a oamenilor de știință socială: sociologi, juriști, moraliști, economiști etc, dar se impune chiar buneii funcționării a unui Stat și buneii îndrumării a unei instituțiuni.

Căci un lucru e cert și nesupus vre unei discuțiuni, că atunci, când se încearcă vre-o modificare a unei legi, trebuie a se cunoaște mai întâi mediul, cu fenomenele său cu indivizii la care se va aplica, și numai prin buna cunoaștere, fie a individului singur, fie a individului societate, se va obține o garanție a încercării propuse.

Și dacă mi-ar fi permis, in trecut, să semnalez

că, tocmai din necunoașterea individualității noastre naționale, dar ce necunoaștere! din disprețul ei și din dragostea nemăsurată de ce e străin, unită cu tendința cunoscută de imitare, trecind cu mare ușurință, și distrugând sămburile instituțiilor noastre pământestii, pe care de sigur că ni s'ar fi ridicat temeinice și mândre așezăminte, am fost îmbrăcați in graba pripită a cător-va zile de reformă, cu vestmintele administrative și legislative a altei nații, frumoase și bune poate pentru națiunea aceea la care însemna un punct anume, in mersul evolutiv al dezvoltării sale etnice, dar pentru noi lipsite de seva rădăcinii, din care avea să se hrănească și să producă roadele vremurilor de mai apoi.

Intr'un stat cu organizare liber constituțională, statistica ar trebui să fie, nu numai la îndemâna acelor care alcătuiesc, reprezentarea națională — deputații și senatorii — cari ar trebui să o cunoască, pentru ași da bine seama de legile ce alcătuiesc, achitându-se in mod demn de misiunea ce le-a încredințat națiunea; dar trebuie să stea și la dispozițiunea marelui public, ast-fel că nu cu greutate, unul său altul să poată controla potrivirea sau nepotrivirea unei legi, sau unei dispozițiuni, cu o situație de fapt, sau cu o anumită manifestare socială.

Față cu frumoasa dezvoltare ce a luat statistica, in ultima vreme in țara noastră, cred, că ar fi bine, ca publicațiunile statistice, fie periodice, fie fasciculele lunare sau anuale ce se imprimă de diferitele administrațiuni, să se răspândească cât mai mult și pe o scară cât mai întinsă, făcând ca această știință care se cultivă și la noi, să dea roadele practice ce dă in alte țări.

Și dacă de multe ori, grație sistemului nostru electoral și parlamentarizmului nostru, legile s'au votat, in linii generale, cum s'au propus de diferitele guverne, și s'au orânduit comisii și supra comisii speciale, cari s'au redus cu specialitatea lor la a forfecă de cele mai multe ori o lege străină a cărei introducere la noi era reclamată, nu mi fac iluzia de a crede, că prin răspândirea statisticilor se va apropia momentul, când zicătoarea că «n'avem legiuitori de profesiune», se va înlătura printr'o realitate nediscutabilă; dar, sper, cel puțin, că unii din cei cari, deși fără nici o chemare legală in organizarea și diriguirea mecanismului nostru de stat, vor fi puși in pozițiunea de a-și da seamă de situațiunea societății noastre, și, de le va fi cu putință, a împărtași și altora rodul străduinței lor.

Dacă statistica are importanța ei necontestată in alcătuirea diferitelor ramuri ale științei sociale, in Sociologia criminală e o condițiune esențială.

(6) Op. cit., pag. 1129, anul 1903.

În adevăr, criminalistul sociolog, cum spune Ferri (7) «după ce a studiat individul în ceia ce privește geneza naturală a delictului, trebuie să-și îndrepte cercetările asupra societății, întărindu-și ast-fel știința cu izvoarele limpezi ale realității vii, să recurgă la statistica criminală care, cum a zis Krohne (8), «este prima condițiune de izbândă în lupta contra armatelor criminalității și joacă rolul pe care în arta războiului îl are serviciul de explorare».

Asupra încrederii ce trebuie acordată datelor statistice criminale, discuțiunea e încă deschisă; argumente temeinice sunt și în partea acelor care aleg că asupra datelor statistice se pot face judecăți etico-sociale (9) și de partea acelor care susțin că, nu poate spune de cât că: «în cutare an anume, au fost mai multe, sau mai puține delictе, ca în anul precedent și nimic mai mult» (10).

La noi, față de curentul pronunțat în ultimul timp în favoarea unei modificări a condiceii penale (11) statistica criminală ar trebui să fie pentru legiuitorii care vor alcătui modificarea cerută «ceea ce e pentru navigator, harta, busola și sonda», după cum spunea Lordul Brougham în congresul statistice de la Londra (12).

E bine să observăm, cu un moment mai înainte și să facem ceea ce nu avem, să îndreptăm aceia ce e greșit început în statistica criminală, pentru a putea alcătui o bună reformă penală. Să nu ne grăbim copiind și traducind de aici și de colo cum au făcut în urmă Italienii și apoi când vom vedea nepotrivirea legii cu moravurile și caracterul etnic al poporului, să ne plângem, că nu s'a consultat statistica criminală, cum au făcut criminaliștii italieni, prin vocea autorizată a lui Ferri E. (13).

Nu mă voi opri spre a menționa condițiunile esențiale pe care trebuie să le îndeplinească numărarea în statistică precum și regulile ce trebuie avute în seamă pentru alcătuirea unei statistice metodice, sau științifice, în alt termen, și nici nu voi întârzia în a arăta rolul său funcțiunea

statistice ca ajutor al diferitelor științe bazate pe statistică, sau a discuta întrebunțarea datelor statistice, modul lor de clasare, de coordonare precum și deducțiunile și interpretările ce se pot face, chestiuni generale cărora nu le e aici locul și care se pot găsi expuse în diferitele publicațiuni recente (14), ci voi intra imediat în examinarea statistice închisorilor care mă-a ocazionat aceste câte-va rânduri.

Publicațiunea Direcțiunei generale a inchisorilor din Ministerul de interne e intitulată: «Statistica inchisorilor centrale pe anii 1866—905 și aresturilor preventive pe anii 1881—1905» (15). E o statistică pentru inchisorile centrale pe 39 de ani și pentru aresturile preventive pe 24—câte un an lipsește, ca să se cheme că sunt jubilarе.

Trebuie observat bine, încă de la început, că în această statistică, după cum arată chiar titlul ei, nu vom găsi decât numărul criminalilor aflați în inchisori, nu vom afla de cât pe acei care au fost condamnați, și atunci când vrem să ne facem o idee științifică, pe cât posibil, despre mersul criminalității în România, ne va fi insuficientă. Numărul crimelor este cu mult mai mare, de cât acelea a căror autori au fost descoperiți, dovediți și condamnați, și criminalii cu mult mai mulți, de cât aceia înregistrați în această statistică a inchisorilor.

Și pentru a întemeia aceasta, nu am de cât să amintesc în treacăt, ceea ce s'a dezvoltat în altă parte (16) că o întreagă serie de infractori scapă de sub severitatea penalităților legii, mulțumită fie indulgenței juraților, care la noi achită mai mult de cât în orî care țară (17) (50%) și chiar a tribunalelor care, de asemenea întrec în bunătate pe confrății celor-l'alte țări, achitând 46% (18), fie mulțumită lipsei de (19) probe pe care judecătorul de instrucție, imputernicit cu instruirea afacerii, nu a putut-o suplini și mai puțin procurorul care a acuzat în instanță.

O statistică în care să se poată găsi înregistrat numărul infracțiunilor, pentru cari a fost sesizată justiția, indiferent dacă autorul infracțiunii a fost descoperit sau nu și dacă s'a dovedit crima în sarcina sa, căci crima sau infracțiunea e comisă, ne îndrumă în mod mai precis — pe cât datele statistice ne pot servi — pentru a ne lămuri asupra mersului criminalității.

(14) F. Faure, op. cit., cap. II—IV. *Liesse André* La statistique. Ses difficultés. Ses procédés — ses résultats. cap. III și IV. Paris F. Alcan 1905. Levasseur E. op. cit.

(15) Buc. 1906. I vol. 2. 47 pag.

(16) A. Ștefănescu-Galați *Mediul social și criminalitatea în România*. Buc. 1904.

(17) Op. cit., pag. 25.

(18) Op. cit., pag. 25.

(19) Op. cit., pag. 27 și urm.

(7) Enrico Ferri. *La Sociologie criminelle*. trd. de Pitalien. par Terrier, Cap. II, pag. 184 Paris. F. Alcan. 1905

(8) Krohne *Der gegenwärtige Stande der Gefängniswissenschaft*, după Ferri E.

(9) Oettingen, vezi Ferri, c. II pag. 190.

(10) Ferri, op. cit., Pg. 191.

(11) L. Tanovicianu, *Archiva soc. din Iași. Analele Academiei Române*. vol. XXIV.

Opreșcu Al., *Necesitatea revizuirii codicelui penal*, discurs rostit la 1 Septembrie 1905 (în *Rev. judiciară*, 5 Septembrie 1905.)

Dreptul No. 80 din 1894 *Revizuirea codicelui penal*.

Dreptul No. 30 din 1896. *Revizuirea legilor noastre penale*.

(12) Ferri E., op. cit., pag. 185.

(13) Ferri E. *Discorsi parlamentari sul nuovo codice penale și soc. crim.*

În statistica publicată de Ministerul de interne, după cum am spus, nu ni se dă, de cât numărul criminalilor din închisorile țării.

Pentru închisorile centrale sunt două serii de tablouri statistice: una relativă la numărul deținuților pentru crime și cea-l'altă relativ la deținuții pentru delictive.

Le vom lua pe fie-care în de aproape observare și apoi vom veni la aresturile preventive.

Mai întâiu voi face o observare generală asupra modului cum e alcătuită statistica aceasta.

Intr'o primă rubrică, atât la deținuții pentru crime, cât și la deținuții pentru delictive, ni se dă numărul deținuților aflați în diferitele închisori centrale, specificate anume și împărțiți pe sexe, în seara zilei de 31 Decembrie 1865, care se urcă pentru deținuții criminali la cifra de 1271 și pentru delicvenți la 1448. În total se află 2719. În rubricile următoare, se arată numărul și proveniența celor intrați în timpul de la 1865 până la 31 Decembrie 1906, care se urcă pentru cei d'întăiu la 39.215 iar pentru cei al douălea la 179.476 în total 218.691. O altă despărțire a acestei prime tabele arată numărul și modul cum au eșit din închisori, reprezentând pentru deținuții criminali cifra de 38.404, iar pentru delicvenți 178.855, căreia îi urmează numărul celor rămași în închisori la 31 Decembrie 1905 în sumă de 2082 criminali și 2109 de delicvenți.

Ni se arată că în interval de 39 de ani numărul s'a urcat cu atât, dar în ce măsură a crescut în fie-care an, nu putem afla.

Ar fi fost mai de preț o statistică în care, dacă nu am fi putut citi progresiunea anuală a criminalilor cum se face și cum s'a publicat și de d. profesor I. Tănoveceanu în anele Academiei Române⁽¹⁹⁾, am fi putut citi în progresii medii, periodice de 3 și 4 ani, cel puțin, cum se face și în alte țări și cum a publicat la noi d. Gr. Dianu pe anii 1893—1897⁽²⁰⁾.

O statistică anuală, sau cel puțin pe un period maximum de 4 ani, de numărul criminalilor și delicvenților e destul de importantă pentru concluziile științifice, ce sociologia criminală ar putea stabili, în privința scăderii sau creșterii, criminalității în țara noastră.

În adevăr, dacă considerăm că toate acțiunile noastre sunt produsul propriei noastre organizări și a mentalității noastre, la care se adaugă ca un factor de mare importanță, lungă serie de influențe, pe care o suferim, de la vârsta cea mică, până la limita vieții, grupate generalmente

în influența mediului, cu cele două sub împărțiri: cosmic și social și că deci, gruparea făcută de Ferri⁽²¹⁾, în privința factorilor producători ai crimei în: factori antropologici, factori psihici și factori sociali, bazată tocmai pe aceste considerațiuni e singura științificește admisibilă, și că Sociologia criminală, pe de altă parte, având a trage concluziunile sale științifice—pe cât posibil—pentru cunoașterea criminalității și evoluțiunii sale, tocmai din observarea gradului de intensitate, a variațiunilor cu care se manifestă aceste trei categorii de factori și legătura ce poate fi între numărul criminalilor, la un moment dat și existența unui anume factor, economic sau social—variabil și aceasta cu timpul și împrejurările fizice sau sociale; o statistică, care pune în mod global numărul infractorilor dintr'un an agricol bun, de belșug și bucurie, cu acela dintr'un an de secetă, restriște și mizerie economică—ca să ia factorul economic—un an de liniște socială, când totul se petrece în frumoasa și dorita armonie a fericirii, când nimic nu tulbură liniștea mult prețuită a conducătorilor, cu un an când o anume pătură a societății înăbușită de o situație, pe care o crede intolerabilă și căreia o reformă—de multe ori pripită—vine în scopul de a îmbunătăți o tristă stare de lucruri, să depășească răbdarea îndurătorilor și provoacă o revoltă care de multe ori ajunge până la crimă, și când această amestecare se face nu pe cinci, zece sau 15 ani, ci pe treizeci și nouă, această statistică, nu numai că nu contribuie cu nimic la a ajuta sociologia criminală, în atingerea țelului ce-și propune, dar de parte de a înlesni posibilitatea de conjeturare asupra cauzelor creșterii sau descreșterii criminalității noastre împedecă, ba chiar suprimă aplicațiunile metodelor Sociologiei criminale la noi, în cunoașterea evoluției criminalității în România.

Dar așa cum e alcătuită, criminalii sunt grupați în tabele separate, după vârstă, sex, naționalitate, profesiune și faptele săvârșite și pentru care sunt condamnați.

O necoincidență de cifre însă, compromite mult valoarea statistice. În prima tabelă, ni se arată numărul intraților a fi în sumă de 39215—nu mai întreb: ce înseamnă la «intrați» rubrică separată «veniți din alte închisori», «prinși din evadare» care lasă a se vedea, că se poate să fie socotiți de două ori, căci: dacă au evadat sau au venit din altă închisoare, înseamnă că au fost deja înscriși acolo odată și aici se înscriu pentru a doua oară—ci menționez că în tabelele următoare, după cum se va vedea din cifrele ce voi reproduce, se socotește după vârstă, naționalitate

⁽¹⁹⁾ I. Tănoveceanu. Analele Academiei Române, vol. XXIV (1901—1902) și Arhiva din Iași 1892—1895.

⁽²⁰⁾ Gr. Dianu. Istoria închisorilor.

⁽²¹⁾ Ferri, E. op. cit., p. 205.

etc., a fi intrat numai 27652: Ce vor fi devenit cei 11563? nu putem afla.

După cum sunt alcătuite tabelele următoare pe vârstă, sex, naționalitate etc. în cari la toate coincide exact cifra de 27652, mă determină a crede, că numărul criminalilor intrați de la 66—905 a fost acesta, iar nu 39215, cum se arată în tabela 1 unde cred, că e o numerare de două ori făcută căreia i se cuvine o rectificare.

Să încercăm a o face. Lăsând la o parte pe cei «veniți din alte închisori» care să presupunem că mai sunt socotiți odată și pe cei «prinși din evadare» rămân cei «veniți de la locul condamnării 25265 bărbați și 1124 femei, în total 26389; nu e suma de 27652 pentru care sunt detalii în tabelele următoare. Deși tabelele detaliate pe vârstă, naționalitate, etc., după cum titlul ne arată: condamnații intrați de la 66 până la 905» înseamnă că vom găsi pe cei ce au intrat în acest interval, să vedem dacă nu vor fi fost socotiți în tabelele detaliate și acei ce se află în închisori la 31 Decembrie 1866.

Cei veniți din condamnări sunt în număr de 26389 cei aflați la 66, 1271 în total fac 27660, cu opt mai mult, ca în celelalte tabele.

Aceiași necoincidență și pentru deținuții pentru delict. În prima tabelă se dă numărul celor intrați a fi 179476 și tabelele detaliate arată a fi fost numai 125311.

Numărul celor eșiți din închisori, pe de altă parte, e de 38404 pentru criminali și 178855 pentru delicvenți și totuși se mai află acum în închisori, deținuți pentru crime 2082 și pentru delict 2109.

După cum am zis, de oare ce cifra de 27652 coincide exact în toate tabelele referitoare la deținuții pentru crime și cea de 125311 la deținuții pentru delict, le iaș pe acestea ca cele adevărate în așteptarea cuvenitei rectificări.

Din numărul de 27652 deținuți pentru crime au fost:

Minorii	{	Bărbați	2098	Majorii	{	Bărbați	22684
		Femei	465			Femei	2405
		in total	2563			in total	25089
		Bărbați	24.782			Femei	2.870

Domiciliați în comune rurale au fost 9.160, iar în comune urbane 18.492.

Fără cultură 17.644, știind citi să cite și scrie 9.719, cu învățatură superioară 289.

După naționalitate:

Englezi	1	Germani	56
Persieni	1	Armeni	77
Prusieni	1	Italieni	82
Francezi	2	Austriaci	123
Spanioli	8	Români din Bucovina	153
Muntenegreni	25	Români din Basarabia	181
Tătari	46	Români din Macedonia	201
Polonezi	48	Unguri	254

Ruși	309	Turci	636
Sârbi	350	Greci	680
Români din Ungaria	429	Țigani	2531
Evrei	524	Români din Regat	20335
Bulgari	599		

Iată numărul crimelor pentru cari au fost condamnați:

Părăsire de post	1	Furt de efecte militare	190
Falsificare de bilete de bancă și timbre în jud. Romanați	2	Fals de monede	204
Tentativă de deraiare de tren	2	Furt de vite	282
Delapidare de bani publici	3	Provocare de avort	365
Fals în acte publice	4	Omucidere din imprudență	587
Răpire de minori	4	Părăsire de copii	575
Lovirea superiorului	5	Furt cu spargere	633
Profanare de morminte	10	Atentat la bunele moravuri	787
Falsificare de acte publice și comerciale	14	Tentativă de omor	761
Dezertare	52	Pruncucidere	961
Rebeliune	67	Asasinare	979
Farintucidere	87	Rănire care a cauzat moartea	1132
Otrăvire	163	Incedii	1347
		Omor	8438
		Tălărie	8997

Din numărul de 125.311 deținuți pentru delict au fost:

Minorii	{	Bărbați	11.406	Majorii	{	Bărbați	103.962
		Femei	11.752			Femei	8.491
		Total	13.158			Total	112.153
		Din comune rurale	64.299			Din comune urbane	61.012
		Din comune urbane	61.012				125.311

Fără cultură 76.041, știind numai citi, să cite și scrie 48.475, cu învățatură superioară 795.

După naționalitate au fost:

Belgieni	1	Armeni	353
Englezi	1	Sârbi	609
Muntenegreni	3	Ruși	752
Albanezi	3	Unguri	991
Spanioli	7	Austriaci	1109
Tătari	32	Turci	1411
Francezi	48	Greci	1928
Polonezi	97	Bulgari	2631
Români din Macedonia	130	Români din Ungaria	3942
Români din Bucovina	142	Evrei	9232
Români din Basarabia	156	Țigani	12533
Italieni	178	Români	88072
Germani	331		

După felul delictelor:

Instrăinare de avere sechestrată	9	Omucidere din imprud.	902
Lovirea superiorului	10	Adulter	917
Scăpare de arestați	21	Delict silvic	1182
Sustragere de acte publice	45	Bancrută simplă și frauduloasă	1198
Violare de domiciliu	66	Ultragiu	1398
Rupere de sigiliu	73	Fals	1316
Mărturie mincinoasă	94	Atentat la bunele moravuri	1422
Părăsire de copii	127	Distrugere	1621
Jurământ fals	146	Delict militare	1709
Bigamie	155	Delapidare	1726
Conrupere de minori	178	Tănuire	2015
Calomnie	301	Abuz de incredere	3120
Vagabondagiū	332	Furt de vite	4563
Luare de mită	420	Excrocherii	5628
Spargere	484	Furt prin efracție	7493
Falsificare de monede	634	Lovire	14069
Contrabandă de tutun	823	Contravenție	14219
		Furt	55896

(Va urma)

Moartea lui C. C. Ștefănescu

In ziua de 19 Decembrie la ora 1 p. m. Inalta Curte de casație și justiție s'a întrunit în ședință solemnă în marea sală a secțiunilor unite.

D. Prim-Președinte Ch. Pherechide, luând cuvântul, a anunțat Curței încetarea din viață a d-lui C. C. Ștefănescu, Președintele Secțiunii a III a a acelei Inalte Curți.

D. Procuror general C. Oeconomu, având cuvântul, a arătat în câte-va cuvinte meritele înaltului magistrat, conchizând ca Curtea, în semn de doliu, să suspende ședințele pentru ziua de 19 și 20 Decembrie.

D. Michail Antonescu, decanul corpului de avocați, în numele baroului, prezintă Curței cele mai vii regrete pentru pierderea defunctului magistrat; după care Curtea, în semn de doliu, a dispus ridicarea ședinței și amânarea proceselor ce erau la ordinea zilei la 19 și 20 Decembrie corent.

* * *

Mercuri 20 cor. la orele 2 p. m. a avut loc înmormântarea mult regretatului și eruditului magistrat de la Inalta Curte de casație: C. C. Ștefănescu.

Ceremonia funebră s'a făcut la casa defunctului, în str. Eldorado, în asistența unui numeros și distins public: rude, amici, magistrați, avocați, etc.

D-nii Ch. Pherekide și Ciru Oeconomu au ținut discursuri în numele Curței de casație și al Magistraturei iar d-nii avocați P. Missir și P. Borș în numele Baroului.

Procurându-ni-le, publicăm în acest număr discursurile d-lor Pherekide, Ciru Oeconomu și P. Borș, rămânând ca în numărul viitor să publicăm și discursul d-lui P. Missir:

Discursul d. Prim-Președinte Ch. Pherechide

Moartea atât de prematură și neașteptată a lui Constantin Ștefănescu este o nenorocire teribilă care ne isbește pe toți.

Nu numai familia, nu numai Curtea de Casație, nu numai întreaga magistratură dar toată țara este lovită prin pierderea nereparabilă a celui mai eminent magistrat.

Din toată inima aș fi dorit să aduc neprețuitului coleg, iubitului amic, tot tributul de laude pe care le-a meritat așa de bine prin viața sa întreagă, prin purtarea sa exemplară atât în viața privată cât și în viața publică. Iertați-mă dacă 'mă este astăzi imposibil de a vorbi, îl rog și pe dânsul să mă erte dacă nu pot îndeplini astăzi această sacră datorie. Sunt patruzeci de ani de când am intrat în magistratură aproape odată cu Ștefănescu, și de atunci am per-

curs împreună toată cariera magistraturei în cea mai strânsă armonie. De aceea sunt astăzi pătruns de așa mare durere în cât nu pot urma. Nu pot de cât să aduc lui Constantin Ștefănescu, în numele întregii magistrature române, cel mai călduros, cel mai respectuos adio.

Discursul d. Procuror general Ciru Oeconomu

În numele Curței de casație, al căreia unul din membrii cei mai distinși a fost răposatul C. Ștefănescu, viū, în momentul de a ne despărți de dânsul pentru vecie, să aduc tributul nostru de durere pentru nereparabila pierdere ce facem, perzându-l.

Constantin Ștefănescu era tipul cel mai desăvârșit al magistratului,—al acelor magistrați cari, prin răbdarea, prin trădania, prin erudițiunea lor juridică au creat tradițiunile justiției în țară și au făcut ca această instituțiune să fie iubită și respectată. Născut în condițiuni de avere și de pozițiune socială excepțional de favorabile, el ar fi putut să 'și aleagă alte destine și să ajungă la situațiuni mai facile și mai avantajoase. Vocațiunea ce avea pentru magistratură, l'a depărtat însă de ori-ce tentațiune de felul acesta și l'a făcut să rămână în rândurile, modeste la început, ale carierei ce-și alesese, lucrând fără oboseală, cucerindu-și gradele cu încetul, ajungând în cele din urmă, și prin singura forță a avântului ce'i dau meritele sale, la capătul înalt unde a strălucit și unde cruda soartă nu a permis să rămâne multă vreme. Natura l'inzestrase cu un spirit lucid și pătrunzător, cu o voință de fer, cu un caracter întreg, sub aparenta-i facilitate, care l'făcea să fugă de zadarnicul răsunset al succeselor șgomotoase pentru a se închide în intimitatea familiei, a amicilor, a cărților sale de studiu și a lucra la ce i se părea bun și util.

Constantin Ștefănescu era, în adevăr, un literat desăvârșit, în același timp un jurisconsult de mare merit. Adăpat de clasicismul antic, spre care-i plăcea să se întoarcă ori de câte ori ocupațiunile sale zilnice îi permiteau această diversiune, el căpătase, în comerțul marilor autori latini, greci și francezi, acel gust al exactității în expunere, al preciziei în argumentațiune care da atâta valoare hotărârilor judecătorești ce eșeau din pana lui. Bun, afară de aceasta, răbdător, afabil, primitor pentru toți și îngăduitor cu greșalele altora, el era refugiul amicilor și providența familiei sale. Nici o dată, o supărare, o ofensă, o vorba neplăcută sau îndoioasă, din parte-i! Din contră, inima-i iubitoare și delicată era deschisă tuturilor. De aceea, cu câtă râvnă toți veneau spre dânsul! Ce autoritate aveau cuvintele lui, parerile lui, soluțiunile ce propunea

în cutare sau cutare cestiune! Toți îl consultați cu încredere în nedomeririle ce întâmpinați, fiind-că știați că deslegarea ce le va da era cea mai bună, iar el, pentru descoperirea adevărului, atunci când opinia lui era solicitată, nu cruța trudă, laborioase și răbdătoare cercetări, căci aceasta-i era bucuria și ambițiunea de a nu spune nimic de cât ceea-ce i se părea absolut drept, legal, juridic.

Pe acest om distins, pe acest bărbat eminent, inzestrat cu calități așa de superioare de inimă, de raționament, de știință și de răbdare, mâna neîndurată a morții a venit, așa de pe neașteptate, să-l răpească din mijlocul nostru, lăsând în locu-i, un gol ce, pot zice, nu se va umplea nici odată. Curtea de Casație, în special, e crud lovită prin acest decret riguros al Providenței și plânge, nemângăiată, pe acela care, în curs de două-zeci și șapte de ani, a onorat-o prin activitatea-i fecundă, fie ca procuror de secție, fie ca consilier, fie ca președinte. Memoria lui va rămâne, deci, neștearsă în analele acestei instanțe, iar amintirea lui va servi, ca unul din titlurile cele mai frumoase cu care va avea să se fălească în viitor. În momentul de a ne despărți pentru tot-d'auna de dânsul, să-i zicem: «Mergi în pace, iubite amice, spre locul tău de odihnă! Regretele noastre te vor urma pretutindeni, căci tu ai fost dintre cei buni, dintre cei drepți, dintre cei utili, și datorită ți-ai făcut-o întreagă și cu distincțiune până la sfârșit!..»

Adio ilustrului magistrat C. C. Ștefănescu

Sub cer posomorit de iarnă, când chiar libera cugetare a omului amortește: natura rebelă, în neînduplicatele sale evoluțiuni, a răpit înainte de timp și fără îndurare din mijlocul nostru o stea lucitoare. Ca și astronomul care în tăcerea nopții studiază, contemplă și admiră pe imensul firmament acel *perpetuu mișcător*, ce este legea armoniei cosmice: așa C. Ștefănescu, acest magistrat al științei dreptului, pătruns de ideea verității — icoană fidelă a fapturii sale — se pasiona fără preget pentru soluțiunea problemelor juridice, destinate la stabilirea armoniei libertății esterne a oamenilor. Cult prin excelență în știința legilor; inzestrat de spirit literar; pur în moravurile sale; caracter dulce, bine-voitor și generos; cordial și sincer amic al colegilor săi; cu desăvirșire manierat către avocați; afabil și demnitos față de justițiabili; și în fine având un temperament cu osebire răbdător la darea hotărârilor judecătorești, unica lui țintă fiind a nu jigni dreptatea și chiar de a evita o greșală: acesta era C. Ștefănescu, înaltul și ilustrul magistrat, a cărui nereparabilă pierdere astăzi cu toții profund o deplângem. Este suficient să declarăm și să recunoaștem, că

mintea sa cristalină nu primea să se influențeze de alte raze de lumină de cât acele ale unicului fiu al timpului, în numele cărui toți ne închinăm, dară pe care mulți încă îl profanează și care se numește: *adevărul!*

În aceste jalnice și ultime momente de despărțire, să deplângem golul ce îndură magistratura țării, și la care nu mai puțin participă baroul. Fie-ca figura măreață a acestui select înalt magistrat, să servească în viitor ca tip model pentru cariera judecătorească! Alături cu noi mai deplânge această pierdere nobila familie a defunctului și toate afectuoasele sale rude; iară cu osebire suspină profund pe patul de boală unde se află încă suferindă o erudită doamnă, care este soția neconsolată a celui ce ne-a părăsit pentru tot-d'a-una. Deci să depunem cu toți omagiile ultimului adio, implorând *Providența*: ca timpul, această lege a eternității, să transpoarte pe aripele sale invisibile sufletul reposatului, în spațiul nemăsurat, la obârșia firei cosmice, acolo unde nu-i nici chin, nici durere!

Un amic devotat
Petre Borș

TRIB. ȘI CURTEA DE APEL DIN GAND

26 Iulie 1899 și 2 Mai 1900

Substituție fideicomisară oprită. — Legat de residuo valid. — Sarcina de a institui un moștenitor arătat. — Art. 896 c. fr. (803 c. r.).

Nu există o substituție oprită, ci un simplu legat de residuo valid, în următoarea dispoziție: «Dați și las soțului meu, pentru a se folosi în tot cursul vieții sale atât în deplină proprietate cât și în usufruct, toate bunurile mobile și imobile ce voi lăsa la moartea mea, sub condiția ca, după moartea mea, el să lase: 1° două treimi din aceste bunuri copiilor lui A..., iar o treime copiilor lui B...»

O atare dispoziție nu conferă acelor chemați în al doilea ordin, de cât un drept asupra bunurilor moștenirii testatorului, care vor avea ființă în moștenirea grevatului.

Institua prin care moștenitorul este însărcinat ca să institue și el, la rândul lui, o a treia persoană determinată, este validă în cât privește prima instituție.

(Din *La Flandre judiciaire* 1899, No. 40, p. 624 și 1900, No. 22, p. 337 urm.)

Observație. — Vezi asupra chestiunii, concluziile procurorului general von Iseghem, precum și observația care însoțește decizia Curții din Gand, în *Fl. judiciaire* 1900, loco *suprà cit.* Cpr. asupra condițiilor cerute pentru ca să existe o substituție fideicomisară, *D. Alexandresco*, t. IV, p. 209.

